

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19, 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019 и 229/20) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет *Турски јазик* за III одделение на деветгодишното основното образование за учебната 2020/21 година.

**KISA ÖĞRETİM
PROGRAMI**

**MAKEDONYA EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU**

TÜRK DİLİ

III SINIF

**DOKUZYILLIK
İLKÖĞRETİM**

1. Giriş

Konuyla ilgili Türk dili için kısaltılmış öğretim programı, öğretim programı tarafından sağlanan ve belirtilen konu ve beklenen sonuçlara göre belirlenen ve düzenli olarak uygulananlar beklenen sonuçlara / hedeflere dayanmaktadır.

Kısaltılmış öğretim programı, 192 ders içinde gerçekleştirilmesi gereken belirli konuları ve öğretim birimlerini belirler ve normal programda belirlenen haftalık 6 ders fonunu gözönünde bulundurmaktadır;

Kısaltılmış programdan öğretim birimlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesinde öğretmen, düzenli öğretim programında belirlenen hedefler / beklenen sonuçlar, belirli kavramlar, yöntemler ve faaliyetler tarafından yönlendirilir.

2. Konulara ve öğretim birimlerine genel bakış

Öğrenme Alanı:

- İLETİŞİM - 40 ders
- DİL- 40 ders
- ANLATIM VE YARATICILIK - 50 ders
- OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR- 50 ders
- MEDYA KÜLTÜRÜ – 12 ders

Öğretim birimleri

İLETİŞİM - 40ders

- Dinleme
 - Dinlediğini anlayabilme, özetleyebilme ve soru sorabilme
 - Tür, yöntem ve
 - tekniklere uygun
 - dinleyebilme

- **Konuşma**
 - Konuşma kurallarını uygulayabilme.
 - Belli konularda kendini sözlü ifade ederek
 - konuşmaya katılabilme becerisini kazanabilme.
 - Tür, yöntem ve tekniklere uygun konuşabilme.

DİL- 40 ders

- **DİLBİLGİSİ**
 - Konuşma ve yazıda cümleyi ayırt edebilme, cümledeki kelimeleri anlamına göre dizebilme ve cümle kurabilme.
 - Bildirme, soru ve ünlem cümlelerini ayırt edebilme ve doğru kullanabilme.
 - Olumlu ve olumsuz cümleleri ayırt edebilme.
 - Cümle ve cümle birimlerini kavrayabilme (kelime, kelime-hece, hece-harf).
 - Türk alfabesindeki alfabetik sırayı öğrenme ve faydasını kavrayabilme/söyleyebilme.
 - Alfabetimizdeki harflerin çeşitlerini (sesli ve sessiz harfler) ayırt etme becerisi kazandırabilme.
 - Varlık adlarını ayırt edebilme, özel ve ortak adları kavrayabilme ve ayırabilme becerisi kazandırabilme.
 - Varlıkların sayılarına göre adları ayırt edebilme, tekil-çoğul oluşumunu kavrayabilme ve yerine göre doğru kullanabilme.
 - Doğal ve sıra sayılarını ayırt edebilme.
 - Soyut ve somut adları (maddi ve manevi) kavrayabilme ve anlamına göre anlamlandırabilme.
 - Adların cümle içindeki durumlarını kavrama ve doğru kullanabilme.
 - Varlıkların özelliklerini belirten sözcüklerin adlardan önce yazıldığını kavrayabilme.
 - Eylem olan kelimeler anlam kazandırabilme.
 - İş, hareket, oluş bildiren sözleri tanıyabilme.
- **DÜZGÜN KONUŞMA VE YAZIM**
 - İmlâ kurallarını uygulayabilme
 - Sayfa düzenine ve temizliğine dikkat edebilme
 - Noktalama işaretlerini doğru yazabilme ve yerinde kullanabilme

- Konuşmada ve yazıda “Ğ” ve “H” harflerini doğru kullanabilme
- Soru edatını (mi) doğru yazabilme ve yerinde kullanabilme
- Kelime dağarcığını zenginleştirebilme
- -yor ekini doğru kullanabilme
- Eş ve zıt anlamlı kelimeleri ayırabilme

ANLATIM VE YARATICILIK - 50 ders

- Dinleme kurallarını uygulayarak dinleyebilme (belli konularda kendini sözlü ifade ederek konuşmaya katılabilme becerisini kazanabilme)
- Kısa içerikli konuları serbest ve soruları cevap vererek anlatabilme;
- Olaylardan, görsellerden ve kelimelerden hareketle cümleler ve metinler oluşturarak serbest yorum yapabilme;
- Olay ya da varlıkları (Bitki, nesne, hayvan, insan) çeşitli özelliklerini gözetleyerek betimleme;
- Eş anlamlı sözcüklere örnek verme becerisi kazandırma ve sözcük dağarcığını geliştirme;
- Şiir okuma şiirin zihine canlandırarak (dramatizasyon) okuma becerisini kazandırabilme.

OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR- 50 ders

- OKUMA VE METİN İNCELEME
- Okuma kurallarını uygulayabilme
- Okuduğunu anlayabilme
- Okuma türleri

EDEBİYAT

- Edebiyat: edebî türlerini kavrama ve tanıyabilme (nazım ve nesir)
- **Nazım türleri:**
- Şiirler, türküler, maniler, sayısmacalar ve tekerlemeleri tanıyabilme.

- Dize, beyit, dörtlük ve şiiri ayırabilmek
- **Nesir türleri:**
 - Masal, fabl, hikâye, dram, atasözleri ve bilmeceleeri tanıyabilme ve ayırabilme.
 - Atasözleri ve bilmeceleer.
 - Edebî tür olarak dram
 - Edebî tür olarak günlük, anı, mektup ve biyografi

- **LEKTÜR**

- Bağımsız olarak önerilen eserlerden bölümler okuma becerisini kazanabilme;
- Okuduğu eserdeki bilinmeyen kelime, kavram ve güzel cümleleri kaydetme;
- Yazarın (şairin) biyografisi ile ilgili bilgi edinip onu tanıyabilme;
- Okuduğu kitabın içeriği ile ilgili soru sorabilmeli ve sorulara cevap verebilmeli;
- Okuduğu eserin temasını-temel düşüncesini bulabilmeli (eserde bahsedilen şey nadir ve metinde anlatılmak istenen nadir);
- Eserdeki kahramanları incelemek (baş ve yardımcı kahramanlar ve onların özelliklerini ve tasiri yapabilmek);

MEDYA KÜLTÜRÜ– 12ders

- Radyo, TV, CD, DVD, görsel araçlarını izleyebilme, etkilerini öğrenebilme ve yorum yapabilme.
- Bilgi, duygu ve düşüncelerini sunmak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanabilme.
- Film ve film türlerini tanıyabilme.
- Telefonu kullanabilme ve telefonla görgü kurallarına uygun konuşabilme.
- Tiyatro ile ilgili temel bilgiler edinebilme. Tiyatro, kukla ve gölge oyununu tanıyabilme.
- Kütüphaneden yararlanmayı (kitap alma ve çevirme) sağlayabilme ve önemini kavrayabilme.
- Kitabı özenle kullanabilme.
- Çocuk dergilerini okumaya karşı ilgi uyandırabilme.

(Bazı öğretim programlarında (ör. ana dil, yabancı diller), öğretim birimlerinin kesin bir bölünme yapılmasının mümkün olmadığı, öğretmen tarafından onu nasıl organize etmesi ve öğretim programında ne gerçekleştirmesi gerektiği konusunda didaktik önerilerde daha ayrıntılı talimatlar verilir ve konular ile ve programın ayrılmaz bir parçası olan alanların / bileşenlerin oranı ilgili toplam saat sayısını belirtir)

3. Didaktik Öneriler

(kısaltılmış programın gerçekleştirilmesi için karakteristik talimatlar getirilmiş, daha önce öğrenilmiş olanlarla bağlantılı, belirli öğretim birimlerinin birleştirilmesi, kullanılacak ek formlar, yöntemler ve faaliyetler, vb.).

Türk dili konusundaki kısaltılmış öğretim programının içeriği, konuların öğretimi ile entegre ve rasyonel planlanmasını sağlar: İngilizce (veya ikinci bir yabancı dil), tarih, coğrafya, sanat eğitimi, müzik eğitimi vb. Öğrencilerin okudukları/işledikleri yabancı dillerden gelen içeriklerle entegre planlamada, her iki dilin dilbilgisi kavramlarını benimsediğinde; Tarih dersinde (öğrenciler dilin tarihsel gelişimiyle tanıştıklarında); coğrafya dersinde (öğrenciler Türk lehçe ve şiveleri tanıtıldığında); Sanat eğitimi ile (yorumlanmış edebi metinlerden karakterlerin ve olayların sanatsal temsili ile); Müzik eğitimi ile (kafiye ve dil figürleriyle ilgili içerik yoluyla).

Entegre ve rasyonelleştirilmiş öğretim planlaması, program alanları arasında kısaltılmış bir öğretim programı bulunmalıdır. Bu iki program alanı arasında, örneğin Dil ve Edebiyat program alanları arasında olabilir örneğin, edinilen fonetik, morfoloji, sözdizimi, kelime bilgisi ve üslup ve yazım bilgilerinin uygulanması ve edebi metinlerden örnekler üzerinde test edilmesi gereken Dil ve Edebiyat program alanları arasında iki program alanı arasında olabilir. Üç program alanı arasında entegre ve kolaylaştırılmış öğretim planlaması görülebilir. Örneğin, Edebiyat, Anlatım ve Yaratılış ile Dil program alanları arasında örneğin edebi bir metinden kronolojik veya geriye dönük (kronolojik) anlatımın uygulanabileceği ve daha sonra bağlantı tespitleri olan yer, zaman ve tarz için zarf belirlemeleri belirtilebilir. Öğretim içeriğinin entegrasyonu ve rasyonelleştirilmesi sırasında, kişinin yaşına, yani öğrencilerin gelişim dönemlerine, olasılıklarına, gösterilen ilgiye, yeni bilgileri edinme hızına dikkat edilmelidir.

Söz konusu Türk dilinin içeriğinin genel planlaması, kısaltılmış öğretim programı uygulanması sırasında ve belirli eğitim dönemlerinin sonunda öğrenci başarısının değerlendirilmesi ile ilgili planlama içermelidir. Bu, değerlendirmenin öğretim sürecinin günlük, tematik ve yıllık planlamasının bir parçası olması gerektiği anlamına gelir. Öğrencilerin başarılarını değerlendirirken, başarılarının öğretim içeriğinin kavratılması ve tekratılması/çoğaltılması açısından yani, işlenmiş içeriğin kavranması, yani öğrencinin bunları kendi sözleriyle yorumlama yeteneğinin geliştirilmesi; öğrenilen içeriğin bilinen ve yeni unsurlarla belirli görevlerde ve diğer yeni durumlarda uygulanması; analiz, sentez ve değerlendirmenin daha yüksek entelektüel yetenekleri, yani öğrencinin öğeleri düzenleme, yeni bütünler halinde bir araya getirme yeteneği ve bir iddia veya çalışmanın gerekçesini veya bilimini değerlendirme yeteneği gibi özellikler dikkate alınması gerekir. Öğretmen, öğrencinin başarılarını öğretim standartlarına göre ölçme ve değerlendirilmesini (her alan için yaptıktan sonra öğrencinin notunu belirler.

Türk dil öğretiminin planlaması bu konudaki mevcut olan öğretim programı ve kısaltılmış öğretim programı ile koordineli olmalı ve tüm eğitim alanlarının (İletişim,Dil, Edebiyat ve okuma, Anlatım ve Yaratıcılık ve Medya kültürü) program içeriğini kapsamalıdır.

Bu kısaltılmış bir öğretim programı olduğu düşünülürken, konu alanları için sınıfların sayısı belirlenirken, bu öğretimin okulda yürütülmesine ilişkin koşulların özellikleri dikkate alınmalıdır (öğretimin öğrenciler arasındaki sosyal mesafeye saygı gösterilerek gerçekleştirilmesi gereken yerlerde en az 2 metre olması gerekenir. Bu özellikle eğitim evde yapılırsa öğretmen için koşullar (çevrimiçi olarak, yani uzaktan eğitim/internet üzerinden gerçekleşmesini gerektirebileceği için) koruyucu maske , (hijyen ürünleri vb.) kullanımı gözönünde bulundurulmalıdır. Kısaltılmış öğretim programının içerisindeki program planlamasının temeli konuların farklı tür ve seviyeden olması gereken hedefler dikkate alınmalıdır. Öğretimde tüm içeriklere eşit dikkat gösterilemez ve verilmemelidir. Öğretmenin onlara olan yaklaşımı, öğrencilerin bundan sonraki eğitimlerinde ve mezun olduktan sonra kendilerine uygulanacak kalıcı bilgi edinmeleri olmalıdır. Planlamada, başlangıç noktası olarak öğretme içeriğinin belirlenmesi, gerçekleştirilmesi için gerekli zaman çerçevesi ve belirlenen hedeflere ulaşma düzeyi de olmalıdır.

Türk dilinde kısaltılmış öğretim programın gerçekleştirilmesi için sınıfların kullanılması için aşağıdaki yıllık fon tavsiye edilir: Yılda 192 ders, ve önerilen öğretim alanları: İletişimi-40 Dil -40 ders; Edebiyat ve okuma - 50 ders; Anlatım ve yaratım – 30 ders; Medya kültürü - 12 ders.

Eğitim Araç ve Gereçler:

- İlgili konu için okul düzeyinde seçilen ve Bakan tarafından onaylanan ders kitabı;
- Ansiklopediler, sözlükler, vb.
- İnternet, eğitim yazılımları;
- Dergiler
- Geleneksel sertifikalı çocuk dergileri (onaylı dergiler);
- Görsel işitsel araçlar ve konuya bağlı diğer araçlar
- CD (edebi metinler, ses kayıtları);
- Yakın çevredeki diğer öğrenme kaynakları: kültürel anıtlar, müzeler, kültür evleri, kütüphaneler, sinemalar, tiyatrolar, milli parklar (koşullar uygunsa), vb.

4. Öğretim kadrosu için normatif

Kısaltılmış öğretim programını, düzenli öğretim programında verilen öğretim kadrosu normuna göre bir öğretmen tarafından gerçekleştirilir.

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик за трето одделение во деветгодишно основно образование** ја утврди

Арх. Бр. 12-10257/3
01.10.2020

Министер,
Мила Царовска